

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמינים

272

פרשת שמייני

תשע"ט

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

חובה עליו להתאמץ למלא את כל מחסור חברו, לכן תקנוה בלשון יחיד: "שעשה לי".
סדור דעת קדושים [לראי דמויות שאטש] ברכות השחר: אמרי שפר

תפלה במתינות - בכל מצב

"ומפתח אהל מועד לא תצאו פון תמתו" (י)
כתב הרמב"ם (ביאת המקדש ב ה): "כהן שיצא מן המקדש בשעת העבודה בלבד, חייב מיתה... שנאמר: 'ומפתח אהל מועד לא תצאו פון תמתו, כלומר: לא תניחו עבודה ותצאו מבהלים ודחופים'.
דבר רבי שמשון דוד פינקוס:

אף הנחפו וממהר לסים את תפלתו משום שיש לו צורך חשוב לטפל בו, הרי הוא כאותו כהן המניח עבודתו ויוצא. שהרי תפלות נתקנו במקום הקרבות (ברכות כד ב).

בדבריו ספר הגר"ש על אחד מחכמי דורנו, אשר פעם נעמד להתפלל בשדה התעופה טרם עליתו למטוס. ועל אף שתוף כדי תפלתו שמע את הכרוז המזרז את אחרוני הנוסעים לעלות לטיסה העומדת להמריא, לא נחפו לסים את תפלתו, אף שבשל כך הפסיד את הטיסה. 'תפארת שמשון'

מה ל'בת היענה' בבית הכנסת?

"ואת בת היענה" (א טז)

בספרים ישנים הובא מנהג עתיק שהיה נפוץ בישראל - להלוות את ביצת בת היענה בחלל בית הכנסת.

על טעמו של מנהג מקורו זה נאמרו כמה באורים:
א. המקבל רבי מרדכי הכהן מוצפת באר:

בת היענה שטלה את ביציה במקום גבוה, ולאחר מכן עומדת כנגדן ומביטה בהן מבלי להסיח דעת לרגע, שאם תסיח דעתה - לא תוכלנה הביצים לפרות לעולם. מנהג זה נועד אפוא להזכירנו, כי אף בתפלה כן; רק אם תאמר היא ברכוה ובכנה מלאה, תוכל היא לעשות פרות.

ב. בדומה לכך פרש רבי אליהו הכהן מאיזמיר:

ביצת בת היענה מזכירה לנו את העבודה שחיינו תלויים בהשגחת ה'; כפי שאפוחות בת היענה לא יחיו, אם תפסיק אדם להשגיח עליהם. כך אנו לא נוכל לחיות אם חלילה יסיר ה' את השגחתו מעלנו - ולו לרגע קל.

ג. באופן נוסף פרש רבי צבי אברמוביץ מחזור הגלילית:

בת היענה מסמלת את השתיקה. כדברי רמב"ן בפרושו לאיוב (ל כח): "בנות יענה לא יאמרו קולם ולא יצעקו כלל, אף כי ינו אותם לא יצווחו. ואין בכל העופות פיותם בשתיקה". תלית ביצתה בבית הכנסת נועדה להזכיר למתפללים שלא ישיחו בו בדברים בטלים, ובפרט בשעת התפלה.

'שפת כהן' מורי: 'מדרש תלפיות' (אות ב - בעלי חיים): 'טעם הצבי'

שליח הצבור - ככהן המקריב

"בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד" (י א)

מעשה ארע בלמברג, כששני החגים דמתא נפטרו בזה אחר זה. בהספדו של רב העיר רבי יוסף שאול נתנזון המליץ הוא עליהם את לשון הפסוק "בקרבי אקדש", והטעים את דבריו בדברי הירושלמי (ברכות ד ז): "זה שעובר לפני התבה, אין אומר לו בוא והתפלל, אלא בוא וקרב - עשה קרבננו", וזאת לפי שהתפלות נתקנו כנגד הקרבות, והחזן הוא ככהן המקריב.

דברי שאול מהר"ם חמשא

מרמזי אמן בפרשה

רזי אמונים

העונה צ' אמנים נקרא צדיק

"כי היום ה' נראה אליכם" (ט ז)

"כי היום" בגימטריה 'אמן'. ללמד כי המקפיד לענות תשעים אמנים ביום, כמקסו ששבעו חכמים (תקוני זהר חדש קלב א), זוכה להגיע למעלת הצדיקים אשר ה' נראה אליהם. כפי שכתב בספר השדמות ספר הגן ודרו משה' (ליום א): "לא יא אמן הזה קל בעיניכם, ואין האדם נקרא צדיק אלא אם קים בכל יום צ' אמנים".

'חמדה נגדה' שיר השירים ג ח

'שעשה לי' - ולא לחברי

"ויאמר משה אל אהרן ולאעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרעו... ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה'" (י א)

אמר רבי שלמה קלוגר מבראד:

אף שחייב האדם לקבל על עצמו דין שמים בשמחה (ברכות נד א), אין זה פוטר את זולתו מלהשתתף בצרתו. ולפיכך אמר משה לאהרן ולבניו: "ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרעו" - שכן חייבים אתם לקבל את הדין בשמחה. ואולם: "ואחיהם כל בית ישראל", חלילה להם מלהתעלם מצרתם, ועל פו הם: "יבכו את השרפה אשר שרף ה'".

פרש זה עולה בקנה אחד עם הסברו הנפלא של רבי משה ליב מסאסוב לכך שברפת 'שעשה לי כל צרכי' נאמרה בלשון יחיד, ואף הדגש בה: "לי".

הודאת 'שעשה לי כל צרכי' מבטאת את חובת האדם להיות 'שמן בחלקו', וכיון שבמדה זו צריך האדם להגות רק בנוגע לצרכיו האישיים, ואלו בנוגע לצרכי וולתו -

על המתפלל לשוב קדם התפלה

"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך" (ט ו)

אמר האדמו"ר רבי מאיר מדז'יקוב:

בפסוק זה רמזה התורה כלל חשבו לכל הקרב להתפלל, שהרי אמרו חכמים (ברכות כו ב) "תפלות כנגד תמידין תקנום", ולכן רמז הכתוב: "קרב אל המזבח" - בעת שהנך נגש לתפלה, "עשה את חטאתך" - טוב בתשובה על חטאך, כי רק כך: "ואת עלתך" - תוכל להעלות קראי את תפלתך.

אמרי נעים

למוד הלכות הקטרת מנהג מפני המגפה

"ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם" (ט כג)

"למה נכנס משה עם אהרן? ללמדו על מעשה הקטרת. דבר אחר... ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל" (רש"י). פרש החתם סופר: כי שני הפרושים שהביא רש"י משלימים זה את זה:

ממיתת נדב ואביהוא למדנו כי השראת השכינה עלולה להביא לידי מגפה (ראה רש"י שמות כט מג). ולפי שהקטרת מסגלת לעצירת מגפות (בפסוק י ז), לפיכך הקדימו משה ואהרן להקנס לאהל מועד כדי ללמד את הלכות הכנת הקטרת. ובקשו הם רחמים שיחשב להם למוד זה כאלו הקטירוהו בפעל ותשרה השכינה מבלי שתפרץ מגפה בישראל, שהרי הנוסח בתורת הקטרת - כאלו הקטיר קטרת (ראה מנחות קי א).

חתם סופר

אין משבחים אלא על חסד נגלה

"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד וידם אהרן" (י א)

שאל רבי פישל דן מריפין את רבי חנוך צבי מבגדד:

וכי יעלה על הדעת כי אלמלא עורר משה את אהרן לכה, לא היה אהרן שותק ומצדיק עליו את הדין, והלא הלכה היא (ברכות נד א): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה?"

השיב לו הרב מבגדד:

במאירי (פסוק א) הובא בשם תרגום ירושלמי על פסוק זה: "וידם אהרן" - ושבח אהרן. לפי זה יש לומר כי ודאי מיד לאחר שמתו בניו קבל עליו אהרן דין שמים באהבה וברך על הרעה, אולם פיון שהיה זה בגדר 'חסד נסתור', לא הזכיר בהודאתו לשון שבח, לפי שאין משבחים על חסד נסתור. רק לאחר שהודיעו משה כי התקדש שם שמים במיתתם, וכך הברר לו שהיה זה בבחינת 'חסד גלוי', עמד ושבח את הבורא.

'כהן פאר' - הבן ימיר לי אפרים עמי ג

קריאת השקמה!

רבנו המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (נפ' ח"י באדר) היה משכים לבוא לישיבה שעה ארבע לפני התחלת תפלת שחרית, ושם היה מכין עצמו לתפלה, כשבין שאר הכנותיו, התבקש אחד מבני הישיבה להשכים כדי לומר לפניו בכל בקר את ברכות השחר כדי שהמשגיח יוכל לענות 'אמן' אחר ברכותיו.

'עמוד הראשון והעבודה' עמ' 67

ברכות השחר: בקול בכונה בחברותא.

מַעֲשֵׂה אֱמוּנִים

סַפּוֹר שְׁבוּעֵי עַל אֲמֵן וּתְפִלָּה

תַּפְּלָה קִצְרָה שֶׁהַכֹּרִיעַ אֶת הַכֶּף

אֶת הַשָּׂקֶט הַמְּחֹלֵט שֶׁשָּׂרַר בְּאוֹלָם בְּאוֹתוֹ דָּחוֹת
סְפוּרוֹת שֶׁנִּצְרְכוּ כְּדִי לִפְרֹק אֶת הַחֶבֶל וּלְהִדְקוֹ
בְּשֵׁנִית בְּמִקְוֵמוֹ הַחֲדָשׁ, הִפְרוּ אָז וְרַק מִלְמוּלֵי
הַתְּפִלָּה הַחֲרִישִׁים וְהִבְלִיתִי פֹסְקִים שֶׁבָּקְעוּ מִפִּי
הַגְּדוֹן לְמוֹת.

לאחר שהדק החבל בחזקה במקומו החדש, הובל היהודי בשניית לעבר חבל התליה. בני משפחתו צופו לקבל ממנו לכל הפחות מבט אחד של פרחים, התאכזבו כאשר קורבם אל הפנה ולו מבט מל לעברם. נדמה היה כי כל כלו ששקע בתפלתו והוא אינו שח לבו לדרב מן הקורה סביבו.

הנה הגיע הרגע הנורא... האיש העלה אל הגדרוס
תוף שהנוכחים במקום עוצרים את נשימתם.
החבל נכרך סביב צווארו בשנית, ומיד לאחר מכן
שטט התלנן את הכסא מתחתיו. החבל נמתח
מיד סביב צווארו, והאיש צנח תחתיו בהכבדה עזה,
השור אל... רצפת האולם.

צוֹחֵת בְּהֵלֶּה נִשְׁמָעָה מִפִּי הַנוֹכָחִים; הֵם הַבִּיטוּ
בַּמַּחֲזֶה הַמַּפְתִּיעַ שֶׁלִּפְנֵיהֶם; וְלֹא יָדְעוּ הֲאֵם הֵם
הַזִּים אוֹ חֲזִים...; הָאִישׁ הֵהָ שָׂרִיעַ עַל רִצְפַּת
הָאֵבֶן, כְּצֹאֵב מִהַנְפִּילָה הַפְּתוּאוּמִית. עַל הַרְצָפָה
שֶׁסָּבְבוּ שְׂדוֹת פְּסוֹת טִיחַ, וּפְנִיּוֹ אוֹרְחוֹת בְּאִשֶּׁר
שָׁלַל מַעֲלָמָה הַדִּין - אִשֶּׁר שֶׁל אָדָם שֶׁנִּצְלַל מִמּוֹת
לַחִיּוּם.

מסתבר כי מסבה בלתי מובנת נתק הן שאליו היה קשור החבל ממקומו, תוך שהוא עוקר עמו חלק מהמקרה. החלק הפךס אמר כי מי שנתלה, וילן רגע אחד, אף אם נותר בחיים, נחשב כמי שצצע על העניש במלואו. לפיכך נשלח האיש על אחר לחפשו, ושם אלו באתו ואל משפחתו לשמח על קרוביו ואוהביו ולמנות לב שונאיו.

עם בואו לְבִיתוֹ, לְאַחַר שֶׁהִתְאוּשַׁשׁ מֵעַט מִהַחַיָּה
הַקָּשָׁה שֶׁעָבַר עָלָיו, לֹא יָכְלוּ בְנֵי בֵיתוֹ מִלְעֶצֶר
בְּעַד הַשְׁאֵלָה הַמִּתְבַּקֶּשֶׁת:

”מה ראית לבקש ברוניך האחרונים, דוקא את הבקשה הזו, ומדוע בקשת שיעבירו את חבל התליה דוקא אל אותו ון מסים? שפא קבלת מידע סודי כי הוא מחבר לתקרה בצורה רופפת?...“

מָה רַבָּה הָיְתָה פְּלִיאָתָם כְּשֶׁהָאִישׁ הַשֵּׁב
בְּתַמִּימוֹת:

"לא... לא? דעמית דבר על אותו נו, אלא שבעמדי
 בפעם הראשונה תחת חבל התליה, בעת שברוך
 הטבע אפסו כל סגו"י להצל, וזכרתי לפתע
 דבריו חזקיהו המלך (ברכות י א) אחר ששמע
 את הנבואה: 'כי' מות אתה ולא תחיה'; כן מקבלני
 מבית אבי אבא - אפילו חרב חדה נמתח על צארו
 של אדם אל מנע עצמו מן הרחמים.

באותה שעה התעורר בלבי רצון חזק ביותר לשאת תפלה לפני ה', אלא שזמן רב לך כבר לא נותר לי, ולפיכך, כשהיגלתי בפני האפשרות לבקש דבר מה, האיר ה' את עיני לבקש מהתלן שייעבר את חבל התלילה לנגדה הרחוקה ביותר ממקומו הראשון, מתוך מחשבה שאת היום שישח למלא את בקשתי אוכל לנגיל כדי להתפלל להצילתי.

ואכן, לאחר שאַת הַדָּקוֹת הַסְּפוּרוֹת שֶׁנִּסְפָּו
לְחַי נִצְלָתִי בְּמִלּוֹאן לְתַפְלָה, הִיגִיעָה יְשׁוּעַת ה'
הַמַּפְתִּיעָה כְּהָרֶץ עִזִּי; קָרָה עִמִּי דָבָר שֶׁלֹּא קָרָה
כְּמַעַט מֵעוֹלָם, בְּאֶרֶץ פְּלֵא נִתְּחַל מִמְּקוֹמוֹ,
וְחַי נִתְּנוּ לִי לִשְׁלָלִי.

יִשְׁמַע מִהֵיכְלוֹ קוֹלִי עַם שֶׁלֹד

הַמַּעֲשֶׂה הַמְּפֹאֵל שֶׁלִּפְנֵינוּ וְשִׁמְעוּ עַד מִי עַד מִי
 מִיִּזְּמֵי קֹהֶלֶת יִזְּ שֶׁבֶרְסוּ אֶשֶׁר רָאוּהוּ בְּעֵינֵיהֶם.
 חֲבִיבִי בּוֹ, בְּסֻפּוֹר זֶה, מִסֵּר נִפְלָא בְּעֻבּוּרָו, מִסֵּר
 הַמַּעֲשֶׂה אֶת כֹּחַ הַגְּדוֹל וְחִשְׁבֹּנָתָה הַיְּתֵרָה שֶׁל
 הַתַּפְּלָה הַנֶּאֱמָרָת בַּעַת צָרָה, וְלִי הַתַּפְּלָה הַקְּצָרָה
 בְּיֹתֵר.

הַמַּעֲשֶׂה אֶרֶץ לִפְנֵי לַמַּעֲלָה מִמָּאָה שָׁנָה. בְּאֶחָד הַיָּמִים פָּרַץ סַכְסוּף בֵּין גּוֹי רָשָׁע וְאֵלִים לַיהוּדִי נִכְבָּד מִבְּנֵי קָהֳלֵת יִזְרָאֵל. הַסַּכְסוּף הִכְרַע לְבִסּוֹף בְּבֵית הַמִּשְׁפָּט, שָׁבוּ וְנִסְכּוּ כִּי יֵד הַיְּהוּדִי עַל הָעֲלִינָהּ. אִךְ הַגּוֹי סָרַב לִקְבֹּל עֲלָיו אֶת הַדִּין, וְלִשְׁם כֵּן רָקַם בְּמֶחֱוָה עֲלִילָה מְרֻשַּׁעַת וְחִסְרֹת כָּל הַבְּסִים כְּגֹדֶה הַיְּהוּדִי, וְכֹאֲשֶׁר הַדְּבָרִים הֵיזְכִּירוּם סְדוּדִים בְּמֶחֱוָה נֶגֶשׁ לְבֵית הַמִּשְׁפָּט וְגֹלַל בְּפִנְיָהֶם אֶת הַבְּדֹחַת הַמְרֻשָּׁעַת.

חיש מהר נקרא היהודי לחקירה צולבת, אשר כפימטב המסורת הפרסית כללה ענויים קשים. עגדת היותו יהודי לא היטיבה עמו, ותוף זמן מצר נהרץ וגורל למוות בתליה, ענש שהיה נפוץ עד מאד באותם ימים במדינת פרס. כמו כן נקבעו לעיבודו יום ושעה מדיקת שבה יתלה. רחמנא ליצלן.

בַּהֲשִׁיעַ הַבְּשׂוּרָה הַקִּשָּׁה בְּקֶרֶב בְּנֵי קָהֵלֶת הַקֹּדֶשׁ
יָד, לֹא יָדְעוּ הַיְּהוּדִים אֶת נַפְשָׁם מִרַב צַעַר וַיִּגְזֹן.
מִיָּד כִּשְׁשָׁמְעוּ אֶת הַבְּשׂוּרָה הַתְּכַסּוֹ כָּלֵם לְבֵית
הַנְּכֹסֶת הַמִּדְּכָז' לַעֲצֹרֶת תְּפִלָּה וְזִעְקָה, שֶׁבְּמַלְכָּה
שִׁפְכוּ אֶת לֵבָם בַּתְּפִלָּה וּבַתְּחֻנוּנִים לִפְנֵי ה' שֶׁיְּחַסּוּ
עַל נַפְשֵׁי תוֹמֵי הָאֵשׁ וְעַל לוֹלְזֵי הָרִמְכִּים הַעֲתִידִים
לְהוֹתֵר 'נֹחַם' בְּלֹא מַשְׁעָן וּמַשְׁעֵנָה.

אָר מן השָׁתָּה לָנוּת לֹא מִשְׁכּוֹ הַיְּהוּדִים אָדָּם;
טוֹבֵי עוֹרְכֵי הַדִּין נִשְׁכְּרוּ כְּדִי לְהַמְלִיץ טוֹב עַל
אֲחֵיהֶם הַנִּתְּנוּ בַּמִּצְרָ, אֲלֵא שְׂבִית הַמִּשְׁפָּט סָרַב
לִפְתָּה אֶת הַתִּיב לַדִּין מִחֻדָּשׁ, וְהִלְלוּ נֶאֱלָצוּ
לְשׁוֹב עַל עֲקוּבוֹתֶיהֶם מִבְּלִי שִׁתְּנֶתָן לִטְעוֹת
לְהַשְׁמִיעַ אֶת טַעְמוֹתֶיהֶם.

דָּמָה הָיָה כִּי נִגְזְרָה הַזֹּהֶרָה. בְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁל הָאִישׁ
כָּבְדוּ הַשְּׁלִימוֹ עִם הַגְּרוּעַ מְכֹל וְאִף הַתְּכוּנָנוּ לְכָף
נִפְשֵׁיתוֹ. וּבְהַיָּע הַיּוֹם הַמֵּיָד לְבָצוֹעַ גִּזְרֵי הַדִּין,
הַתְּכַסֵּסוֹ, עֲטָפִי יָגוֹן, בְּשׁוּעֵי בֵית הַכֹּלֵא, שֶׁמֶס הָיוּ
הַמֵּיָדִים לְהַפְגֵּט עִם בָּן מִשְׁפַּחְתָּם לַפְּגִישַׁת פְּדֻהָהּ,
טָרִם יִצְבֹּם לֵאחֹזֶת.

לְאַחַר מִפְּנֵי קֶצֶר וְקוֹרֵעַ לֵב, אֵלְצוּ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה לָלוּת אֶת יְמֵיהֶם לְאוֹלָם הַתְּלִיָּה. הָאִישׁ הַכֵּס לְאוֹלָם כִּשְׁפָנוֹ מִכְּסוֹת כְּנָהוּג, חָבֵל הַתְּלִיָּה כִּבְר הַיּוֹכ, קָשׁוּר וּמְדֻק לְאַחַד מִן הַיּוֹיִם שֶׁשָּׁלְטוּ מִתְקָרָת הָאוֹלָם וְהוֹכְנוּ לְמִסְרָה זוֹ. כִּשְׁהוֹסֵר הַפְּסוּי מַעַל פְּנֵי הָאִישׁ נִגְלוּ לְעֵין כָּל פְּנֵי הַחִירוֹת, אָךְ עֵינָיו לֹא חָדְלוּ מִלְשֹׁד אֲמוּנָה וּבִטְחוֹן. הַחֲבֵל כִּכְרֶךְ מַעַל צִוְרוֹר, וְכִפִּי שֶׁהָיָה נִהוּג בְּיָמֵינוּ הֵם, בְּעֶסֶק מַעַל מִפְּנֵי הַכָּסָא מִתְחַתִּי, וְנִשְׁאֵל הָאִישׁ בְּיַד הַתְּלִי: "מִי בִשְׁתָּךְ הָאֲחִירוֹנָה?"

מָה רַבָּה הִיְתָה הַהִפְתָּעָה כְּאֲשֶׁר בָּחַר הָאִישׁ
לְהַבְיֵעַ מִשְׁאָלָה מְוָדָה וּבִלְתִּי מוֹבִנָּת:

”מִבְקֶשׁ אֲנִי כִּי יִסְרוּ אֶת הַחֶבֶל מִן הַיָּד שֶׁאֲלִיו הוּא קָשׁוּר, וְיַעֲבִירוּהוּ לָנוּ הַנִּמְצָא שָׁם”, עֲנָה הָאִישׁ לְאַחֵר מִחֻשְׁבֵּה קֶצֶר, תּוֹךְ שֶׁהוּא מִחוּה בִּידוֹ לַעֲבֹר הַקֶּצֶה הַשֵּׁנִי שֶׁל תַּקְרַת הָאוֹלָם.

הַבְּקֶשָׁה הַפְּתִיחָה אֶת הַתְּלִי, אוֹלַם כְּפִי שְׁנֻכָּבֶּ
בַּחֶק, הָיָה עָלַי לְמַלֵּא אֶת הַבְּקֶשָׁה בְּמִלּוֹאֶה;
עוֹבֵד בֵּית הַסֵּהר נִקְרָא לְמִקּוֹם, טַפֵּס אֶל תַּקְרָת
הַחֹדֶר, הִסִּיר אֶת הַחֵבֶל מִשְׁשׁוֹרָיו וַיִּמָּהַר לְהַתְּקִינוֹ
בְּקִצָּה הַשָּׁנָה שֶׁל תַּקְרָת הָאוֹלָם.

בְּרֶפֶת הַמָּזוֹן - בְּרֶפֶת 'בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם' (ב')

יִזְעַל הַבֵּית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. שְׂאֵלוֹ
הָיָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֶה מִדָּ
אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יָכוֹל הָיָה הַדָּבָר
לְהִזְקֵנוּ.

שְׁנֵי צָדָדִים לַמִּטְבֵּעַ שֶׁל
יְרוּשָׁלַיִם

ואחר שבקשנו רחמים על ישראל,
על ציון ועל ירושלים, מחדים
אנו בקשה מיוחדת על מלכות בית
דוד. וכפי שנפסק בגמרא (ברכות מה
ו, להלכה בש"א א"ח קפ"ד) שמי שלא
הזכיר את מלכות בית דוד בברכת
הפיוהו 'ירושלים' לא יצא ידי חובתו.
(א) טעם הדבר כתב הרמב"ם (ברכות
א' ע"א) שלא תתלם הנחמה בבני
ירושלים, אלא כשתשוב מלכות
בית דוד למקומה.

ואף בתפלת 'שמונה עשרה', טרם
חתמת ברכת 'בונה ירושלים' אנו
מוסיפים: 'יְכַסֵּא דָּוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ
תְּחִינָן', ואף שִׁחְדוּ בִּרְכָה מִיְּחַדָּת
אֲחֵרָהּ לְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד - "אֵת
יָמָּה דָּוִד עֲבָדָךְ...", וְזֶה מֵהַטֵּעַם
אֲמֵר נֶאֱמָר וְנִשְׁמָע וְנִשְׁמָע בְּלֵא

[illegible]

אָפּ בַּגְמָרָא (חֲלִין צב א) דִּרְשׁוּ אֶת
חֲלוּמוֹ שֶׁל שׂוֹר הַפְּשָׁקִים (בְּרֵאשִׁית
מ ז י): "וּבִגְפֹן שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים" -
רַבִּי אֱלֶעָזָר הַמּוֹדְעִי אוֹמֵר: גִּפֹּן

**בְּשׂוֹרָה טוֹבָה הַמּוֹבֵאת
בְּהַדְרָגָה**

אֶת הַסֵּבֶה לְסָדֵרֵן שֶׁל הַבְּשׂוּתֹת
 תַּחֲלֶה "עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ", לְאַחֲרֶיהָ:
 'וְעַל יְרוּשָׁלַּיִם עִירָךְ', וְכִי, לְבִסּוּף:
 'וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד', מִכְרֵשׁ רַבִּי
 אֶהְרֹן מֵאֲדוֹמִים (מִפְּסֵה אֲדוֹם עַד הַנְּשִׁיף
 פְּרָקִיטוּס פְּרִיטֵי) עַל פִּי דָּבָר הַלְּאִלְּךָ
 עַל הַפְּסוּם (יִשְׁעִיהָ נֹכַח): "מֶה נֶאֱוֹר עַל
 הַהָרִים וְגַלִּי מִבְּשׂוֹר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם
 מִבְּשׂוֹר טוֹב מִשְׁמִיעַ יִשְׁעִיהָ אֶמֶר
 לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ", כִּי הַפְּסוּם דָּרֹךְ
 מִמֶּהֱלֵךְ לְקִשְׁתָּהּ, מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם,
 לְאַחֵר מִכֵּן: מִבְּשׂוֹר טוֹב, וְלֹאֲחֲרָיו:
 'מִשְׁמִיעַ יִשְׁעִיהָ', וְדֶךְ לְבִסּוּף: 'מֶלֶךְ
 אֱלֹהֶיךָ'. וְזֹאת מִשּׁוּם שֶׁהִמְצִיאָתָהּ
 מֹכִיחָה שֶׁמִּשְׁמִיעַת בִּשְׁוֹרָה טוֹבָה
 פְּתֹאמוּמִית עֲלוּבָה לְהִזְכִּי לְאֶדָם,
 וְעַל כֵּן הַקְדוּשׁ בְּרָדָךְ הוּא בְּרַחֲמֵינוּ
 יִבְשֹׁר לָנוּ עַל הַגְּאֻלָּה קִמְעָא קִמְעָא.
 לְפִיכָךְ אֵף בִּבְרָכָה זוֹ תִּקְנֵנוּ לָנוּ לְפָרֵט
 אֶת הַבְּשׂוּתֵינוּ בְּסָדֵר עוֹלָה: הַבְּקָשָׁה
 הָרִאשׁוֹנָה הִיא "עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ",
 לְאַחֵר מִכֵּן: "עַל יְרוּשָׁלַּיִם עִירָךְ" וְעַל
 צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ, וְדֶךְ לְבִסּוּף:

וַיִּפְּדוּ מִיְּרֻשָּׁלַיִם וּמִבֵּית הַמֶּלֶךְ.
לְפִי־זֶה יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהִזְכֵּרְתָּ מַלְכוּת
בֵּית דָּוִד בְּנִרְכַּת יְרֻשָּׁלַיִם אִינָה
תִּפְּלָה בְּפָנָי עֲצֻמָּה שֶׁתִּשׁוּב מַלְכוּת
בֵּית דָּוִד, אֲלֵא הִיא חֵלֶק מִהַתְּפִלָּה
עַל יְרֻשָּׁלַיִם, לְפִי שָׁאִין יְרֻשָּׁלַיִם
מִקְרָאת שְׁלֵמָה תַּחַת עַל כָּל מַלְכוּת
מִקְרָאת שֶׁתִּשְׁלֹט בָּהּ, מִלְּבַד כְּשֶׁתִּהְיֶה
תַּחַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד (יִצְחָק: מִרְאִי
לְהַגְרָא נִבְנָלָה עַל הַשֵּׁם, ס' ז').

הַמִּצְוִת רַבִּי יִחְזָקָל לְיִשְׁטִין
 הָיָה מוֹסִיף וַיְבָא בְּכָךְ אֶת הָעֵבֶדָה
 שְׁאֵנוּ מִבְּקָשִׁים עַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד
 שֶׁתִּשָּׁב, אֲפִי שִׁנָּה הִנְבִּיא (שְׁמוּאֵל
 א' פ"ב) אֶת יִשְׂרָאֵל עַל כֵּךְ שֶׁשְּׂאֵלוּ
 לָהֶם מֶלֶךְ; שֶׁכֵּן אֵינּוּ מִבְּקָשִׁים עַל
 עֲצָם הַמַּלְכוּת וְהַשְּׂרָרָה, אֲלֵא עַל
 הַקְדָּשָׁה שֶׁתְּבֹאוּ לָנוּ עַל יְדֵי שִׁיבַת
 מַלְכוּת בֵּית דָּוִד. וְכִפִּי שֶׁבָּא רִשִּׁי
 מִבְּרוּךְ מַח ב' ד"ה (מַלְכוּת): "שֶׁעַל יְדֵי
 [דָּוִד] נִתְקַדְּשָׁה יְרוּשָׁלַיִם" (ד' יחזקאל
 נ"ג רסז).

וְכֵן אֵשֶׁר תִּקְוֶה מִן הַסֵּפֶר, תִּחְפֹּשׂ בְּאֵשֶׁר לְמַדַּת אִם יֵשׁ בּוֹ דְּבַר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקִימוֹ. (אֲדַת הַרְמְיָ"ו)

"בני אמונים" ת.ד. 102 בני ברק | פקס. 08-9746102 | מייל. 9139191@gmail.com | ניתן לקבל עלון זה במייל מדי שבוע